

Debreceni Orvostudományi Egyetem Bőrgyógyászati Klinika
(igazgató: Dr. HUNYADI JÁNOS egyetemi tanár)

A melanoma malignum korai diagnózisát elősegítő ABCD szabály magyar változata: SANSZ

Hungarian variety of the ABCD rules for help of early melanoma diagnosis: SANSZ

HUNYADI JÁNOS DR.

A melanoma malignum korai felismerése nagyon fontos, hiszen a tumor időben végzett eltávolítása a beteg életét menti meg. A korai diagnózis egyik feltétele a széles körű felvilágosító munka végzése, mely lehetővé teszi, hogy a laikusok és a bőrgyógyászati szakképesítéssel nem rendelkező orvosok korán ismerjék fel a malignizációra utaló jeleket és így a tumor eltávolítása időben történjen meg. A korai felismerés megkönnyítése céljából Friedman 1985-ben bevezette az ABCD kritérium rendszert (3), amely a melanoma malignumra utaló jelek könnyebb memorizálását segíti elő. Az ABCD betűk Aszimmetriára, a Bszél (Border) irregulárisává válására, a Cszín (Color) összetett voltára, valamint az Dátmérőre – 6 mm (Diameter) utalnak. Az ABCD szabályt később E betűvel bővítették ki, mely a környezetből történő előemelkedés és növekedés (Enlargement/Evolution) megjegyzését segíti elő (7). Ezt a módosítást azonban nem mindenki fogadja el (1), mivel ha az elváltozás kiemelkedővé válik, már nem beszélhetünk korai felismerésről. Az ABCD szabály a dermatoszkópia területén is alkalmazást nyer, ahol a D betű az Dátmérő (Diameter) helyett eltérő struktúra (Differential structure) értelmezést kap (6). Néhány évvel ezelőtt Moynihan az ABCD szabály helyett CCC szabály bevezetését javasolta, ahol a három C betű a Cszín (Color), a Ckörnyezetből való kiemelkedés (Contour) és a Cváltozás (Change) (5). Bár a javasolt változtatást többen elutasítják (1), a témával kapcsolatos dialógus jelzi, hogy létezik egy olyan törekvés, ami arra irányul, hogy a laikusok könnyen megjegyezhesék a melanoma malignum fennállására utaló korai tüneteket.

Az elmúlt évek során az ABCD betűszó angol és német nyelvterületeken mind az orvosok mind az önvizsgálatot végző betegek vonatkozásában széles körben vált ismertté. Ezzel szemben Magyarországon az ABCD kritérium rendszert csupán a bőrgyógyász szakorvosok ismerik. Ez azzal magyarázható, hogy nyelvi adottságok miatt hazánkban a memorizálást elősegítő ABCD szabály nem elég hatékony, hiszen a B, a C és a D betű csak az angolul vagy németül tudók számára ad segítséget.

Az ABCD szabály helyett magyar nyelvterületen egy olyan betűszó bevezetésére, valamint orvosok és laikusok közötti elterjesztésére van szükség, amely a malignizációs jelek memorizálását a németül, vagy angolul nem tudók számára is megkönnyíti. Ilyen kifejezés a SANSZ. Az egyén életkilátásait (sansz) lényegesen befolyásolja a melanoma malignum fennállására utaló korai klinikai jelek időben történő felismerése. Malignizációra utaló jelek: S: sötét szín különböző árnyalatainak egyidejű észlelése, A: aszimmetria, N: növekedés 6 mm, SZ: szabálytalan szél. Kiemelkedően rossz az egyén túlélési sansza, ha az anyajegy kiemelkedővé válik, valamint ha az észlelt tumor kifehélyesedik.

A melanoma malignum korai diagnosztizálása terén az ABCD kritérium rendszer hasznosnak bizonyult (4, 2). Feltételezhető, hogy hazánkban is fokozható lenne a korán diagnosztizált melanoma malignumos esetek aránya, ha a laikusok önvizsgálatra nevelésekor a veszélyes tünetek megjegyzését a SANSZ szabály oktatásával segítenénk elő.

IRODALOM

1. *Ashfaq A. Marghoob, J. Slade, és mtsi.*: J. Am. Acad. Derm. 31, 682 (1995)
2. *Barnhill, R. L., Roush, G. C., Ernstoff, M. S. és mtsi.*: J. Am. Acad. Dermatol. 26, 185 (1992)
3. *Friedman, R. J., Rigel, D.S., Kopf, A. W.*: Cancer J. Clin. 35, 4 (1985)
4. *McGovern, T. W., Litaker, M.S.*: J. Dermatol. Surg. Oncol., 18, 22 (1992)
5. *Moynihan, G. D.*: J. Am. Acad. Dermatol. 30, 510 (1994)
6. *Nachbar, F., Stolz, W., Merkle, és mtsi.*: J. Am. Acad. Dermatol. 30, 551 (1994)
7. *Rigel, D. S., Friedman, R. J.*: J. Am. Acad. Dermatol. 29, 1060 (1993)